De Dobbel-Beker, voor Dobbelaere en De Dobbeleer: reflecties bij een afscheid na 50 jaar

Bij het 20-jarig bestaan van het familietijdschrift De Dobbel-Beker verscheen een bijdrage in Vlaamse Stam.[1] Er werd toen ingegaan op de beginjaren met de verschillende medewerkers en rubrieken. Ons doelpubliek waren alle families Dobbelaere en De Dobbeleer uit vooral Vlaanderen en Nederland. Hierbij kwamen uiteraard ook alle verwante schrijfwijzen van deze namen aan bod zoals Dobbelaar, Dobbeleers, De Dobbelaer, … In 2020 rolde de laatste nummers van de persen, we besloten met de redactie om in schoonheid afscheid te nemen. We kijken nog even terug op die mooie 50 jaren.

Het tijdschrift werd dus boven de doopvont gehouden in 1971 door Noël Dobbelaere (+1987, tak 1[2]) uit Oostende, toen samen met Gérard Dobbelaere (+2012, tak2). Noël bleef hoofdredacteur tot aan zijn overlijden. Ondertussen was de redactieploeg uitgebreid met verschillende medewerkers waarbij vooral Fons Dobbelaer (tak 23) uit het Zeeuws-Vlaamse Sint-Jansteen afkomstig, en Denis Dobbelaere (tak 19) uit Tervuren, het langst zouden uithouden. Fons Dobbelaer werd de hoofdredacteur in de periode 1987-2008, nadien volgde Marc Van Stappen (tak 43[3]) afkomstig uit het Wase Beveren tot en met de laatste jaargang in 2020. We waren toen wellicht al een van de langst bestaande tijdschriften. Verschillende waren wel al in de jaren 70 van vorige eeuw opgericht, maar zouden het niet zo lang uitzingen.

Al die jaren werd het tijdschrift verschillende keren per jaar naar de vele abonnees gestuurd. Dit gebeurde aanvankelijk nog met stencils en door te kopiëren en ook het verzenden werd door de uitgever zelf verzorgd, tot het nieten en het kleven van de postzegels toe. De uitgever zorgde ook meestal voor de financiën. In de beginjaren deed Noël dit nog zelf, nadien volgden Emiel de Herckenrode (tak 51/21) in de periode 1975-87 en Roger Dobbelaere (+2017, tak 36) uit Gent in de periode 1988-2000. Vanaf 2001 zorgde Marc Van Stappen ook voor de uitgave van het tijdschrift. Naast tal van redactiemedewerkers[4] zorgden ook de vele lezers voor het regelmatig aanleveren van interessante nieuwtjes. Begin jaren 2000 werd De Dobbel-Beker niet meer vanuit Gent, maar vanuit Hasselt verstuurd. Bewel zorgde voor het kopiëren en verzenden. De computer werd meer en meer ingeschakeld, ook bij de vormgeving. Vanaf 2010 werd het volledige nummer in digitale vorm opgemaakt, zorgde onze webmaster Geert voor de verdere lay-out en werd alles zo aan Bewel bezorgd. De kwaliteit van opgenomen fotomateriaal was zo sterk verbeterd. De laatste jaren van ons tijdschrift zouden er ook illustraties in kleur verschijnen.

In 1991 telden we ongeveer 50 verschillende stamboomtakken, die vooral gesitueerd waren in het Meetjesland (Dobbelaere) en het Pajottenland (De Dobbeleer). De Nederlandse naamgenoten waren vooral afkomstig uit het aan Vlaanderen grenzende Zeeuws-Vlaanderen. In West-Vlaanderen bleek er niet een specifieke regio van oorsprong te zijn, de verschillende takken kwamen zowat van overal uit de provincie.

Het was toen vooral Fons Dobbelaer die al die naamgenoten noteerde op fiches en voor de verdere samenstelling van de vele stamboomtakken zorgde. Het gebruik van PC's zou pas later volgen. Vele

[1] M. Van Stappen, 20 jaar De Dobbelbeker: het verhaal van een familietijdschrift, Vlaamse Stam, 1991, P. 323.
[2] De Dobbel-Beker werkte aan meer dan 75 verschillende stamboomtakken, waarbij er verschillende zouden samengroeien. We vermelden hier steeds kort tot welke tak een persoon behoort.
[3] Langs moeders kant (Frieda De Dobbelaer) gepassioneerd betrokken bij De Dobbel-Beker sinds 1986.
[4] Vanaf de 21ste jaargang noemen we hier graag Jenny Dobbelaar (Hoofdplaat/Nederland, tak 42), Adri Dobbelaar (Sittard/Nederland, tak 29/34), Wim Dobbeleers (Antwerpen, tak 50), Michel Dobbelaere (Gent, tak 7), en ook vroeger al Elise Dedobbeleer (Sint-Genesius-Rode, tak 57).

uren archiefonderzoek in microfilmen waren nodig. In 1991 waren er zo al een 15.000 namen en werd er zelfs besloten om een boek[5] uit te geven.

Elk nummer weer werd gevuld met berichten uit kranten rond naamgenoten en in familiebulletin werden de toen nog vrij toegankelijke informatie rond geboorten, huwelijken en overlijdens opgenomen. De tijdsgeest met o.a. de wet op de privacy zou dit later fel bemoeilijken. Dit boeiende was jarenlang de verantwoordelijkheid van Denis Dobbelaere.

Er ontstonden vriendschappen en de vele lezers van ons tijdschrift werden uitgenodigd op 5-jaarlijkse lustrumfeesten. Een van de meest memorabele werd in 1996 bij het 25-jarig bestaan gevierd in Gaasbeek. De herinneringen aan de genealogische 'markt' die er was, aan de busrit met Jean Arno[6] als gids langs de vele hoeven in het Pajottenland en aan de TV-opnames door het toenmalige programma Afrit 9, blijven nog levendig. In 2020 was een laatste feest gepland in Eeklo dat omwille van de corona-epidemie evenwel zou afgelast worden.

Lustrumfeest Cortewalle (Beveren-Waas) in 2011

Hulde, respect en gemeend bedankt aan Fons Dobbelaer

De naam van de nu 85-jarige Fons Dobbelaer zal voor altijd in één adem worden uitgesproken wanneer men het heeft over De Dobbel-Beker. Hij werd geboren in Sint-Jansteen in 1936 als vierde in een gezin van 12 kinderen. Hij huwde in 1966 met Gerry Gradussen en samen werden ze de ouders van een zoon en dochter. In de eerste jaren na zijn huwelijk was Fons verbonden aan het tijdschrift Concilium en vanaf 1969 zou hij docent godsdienst en maatschappijleer worden in het middelbaar

[5] A. J. M. Dobbelaer, Stambomenboek Dobbelaere, 1991.
[6] De heer Arno was verbonden aan het heemkundig tijdschrift Het Oude Land van Edingen en Omliggende (HOLVEO) en bezorgde ons al die jaren ook heel wat informatie en krantenknipsels.

onderwijs. Nadien was hij verbonden aan de Universiteitsbibliotheek in Nijmegen waar hij Hoofd van de Dienst catalogisering werd tot aan zijn pensionering in 1998.

In zijn vrije tijd zou De Dobbel-Beker zijn levenswerk worden.[7] Hij was samen met zijn broers al vrij vroeg geïnteresseerd in zijn familiegeschiedenis en het eerste contact met Noël Dobbelaere en De Dobbel-Beker leek een echte openbaring toen. Hij noteerde eerst tal van namen op steekkaarten, en bracht deze later in het genealogisch programma Gensdata op PC. Het zouden er uiteindelijk meer dan 67.000 worden, waarvan ongeveer de helft namen van aangetrouwde families. Vanaf 1990 zou hij via Internet zoals zovelen toegang krijgen tot grotere gegevensbestanden.[8]

Net zoals vele genealogen stelde hij zich ook dikwijls de waarom-vraag naar de vele uren die hij spendeerde aan zijn hobby. Het was de fascinatie voor het leven van de vele personen achter al die namen, de voldoening bij de vele mooie contacten en mooie vondsten en het bleek in feite ook een voortdurend puzzelen om al die gegevens in een geheel te brengen. 'Al die levens, al die familiegeschiedenissen met hun streven, hoop en tegenslagen, het maakt dat ook ik nu makkelijker kan relativeren' schreef hij toen. En ook de bedenkingen 'Iemand moet het eens doen, het vastleggen van al die gegevens over naamgenoten' en 'zal het levenswerk ooit klaar komen?' klinken ons ook bekend in de oren. Met een zekere en meer dan terechte trots, besloot hij toen dat we toch maar een van de best gedocumenteerde familienamen in België en Nederland hadden. Hij dankte nog iedereen die hem al die jaren had geholpen, en was blij zelf ook velen te hebben mogen helpen bij het zoeken naar hun voorouders.

Zijn echtgenote Gerry zou hem al die jaren met interesse volgen bij de vele bezoeken en vergaderingen. En Fons betoonde met respect en bewondering aandacht aan haar levenswerk: het schilderen met olieverf. Op talrijke tentoonstellingen zouden haar lievelingsthema's aan bod komen: vaak vrouwenfiguren in mooie gewaden, met muziekinstrumenten die ze in hemelse sferen brachten.

Fons Dobbelaer (links) en Denis Dobbelaere (rechts).

[7] Mijn levenswerk: een terugblik, De Dobbel-Beker, 2008/4, P. 97. Over zijn pensionering na 25 jaar dienst in de Universiteitsbibliotheek in Nijmegen, zie De Dobbel-Beker, 1998/2, P. 41 en 3/98, P. 75.
[8] In 2005 zou het Belgische Algemeen Rijksarchief beslissen om vele gegevens uit de Parochieregisters en de Burgerlijke Stand te gaan digitaliseren.

Onze website

Door een contact van Fons met de jonge Geert Dedobbelaere (tak 59) uit Wolvertem zou het opzetten van een eigen website (www.dobbel-beker.be) vanaf 2001 volgen. Onze lezers kregen via een steeds wisselend paswoord en gebruikersnaam toegang tot de verschillende stambomen. Een vlot toegankelijke namenindex –er waren ondertussen al een 23.000 namen- verving hier de vroegere namenindexen die vijfjaarlijks ons tijdschrift vulden. Om ook anderstalige naamgenoten van dienst te zijn, kreeg de website zelfs een Franstalige en Engelstalige versie.

Achteraf gezien bleek dit alles een echt huzarenstuk, waarbij de gegevens van vele naamgenoten voor het nageslacht zouden bewaard worden. Geert had de website ontwikkeld, Fons had de namen ingebracht, en onze dank ging naar de vele correspondenten[9] die ons telkens weer nieuwe namen bezorgden, ze hadden opgezocht in de archieven of in bestaande naslagwerken.

Op de website zouden ook verschillende andere rubrieken komen zoals een Bio-Bibliografie met een overzicht van naamgenoten/auteurs, een lijst van kunstenaars met hun werken, een overzicht van de vele oorlogsslachtoffers uit beide Wereldoorlogen en informatie over straatnamen, wapenschilden[10] en de oorsprong van onze familienaam. Overigens is de ons oudst bekende vermelding deze uit 1296 van een zekere *Lippus* Dobbelaerts en zijn moeder *Margriete*, weduwe van *Lowys* (=Lodewijk), die cijnsgronden bezaten in de Borgerweertpolder op de linkeroever van de Schelde (Burcht).[11]

De Dobbel-Beker zou met zijn tijd meegaan, en ook op Facebook en Twitter actief worden. Anno 2021 blijft onze webmaster Geert actief en blijven we bereikbaar, zelfs zonder ons familietijdschrift. Op regelmatige basis zal ons gegevensbestand geactualiseerd worden, en zullen er nog digitale nieuwsbrieven/bijdragen gepubliceerd worden.

[9] Vanaf 2004 zouden er een tijdje zelfs buitenlandse correspondenten actief zijn: Shirley Dobbeleir uit de VS en Jacques Dobbelaere uit Frankrijk.

[10] Ook aan het decoratieve aspect werd gedacht met de uitgave van een muurtegel met het wapenschild (drie dobbelstenen) van de 14de eeuwse Jacob Dobbelaere uit Brugge en van een oprolbare banner die op tentoonstellingen zou kunnen gebruikt worden.

[11] De Dobbel-Beker (DDB), 2009/3, P. 68. De gronden werden door de heer van Burcht geschonken aan de Onze-Lieve-Vrouwkapelanij.

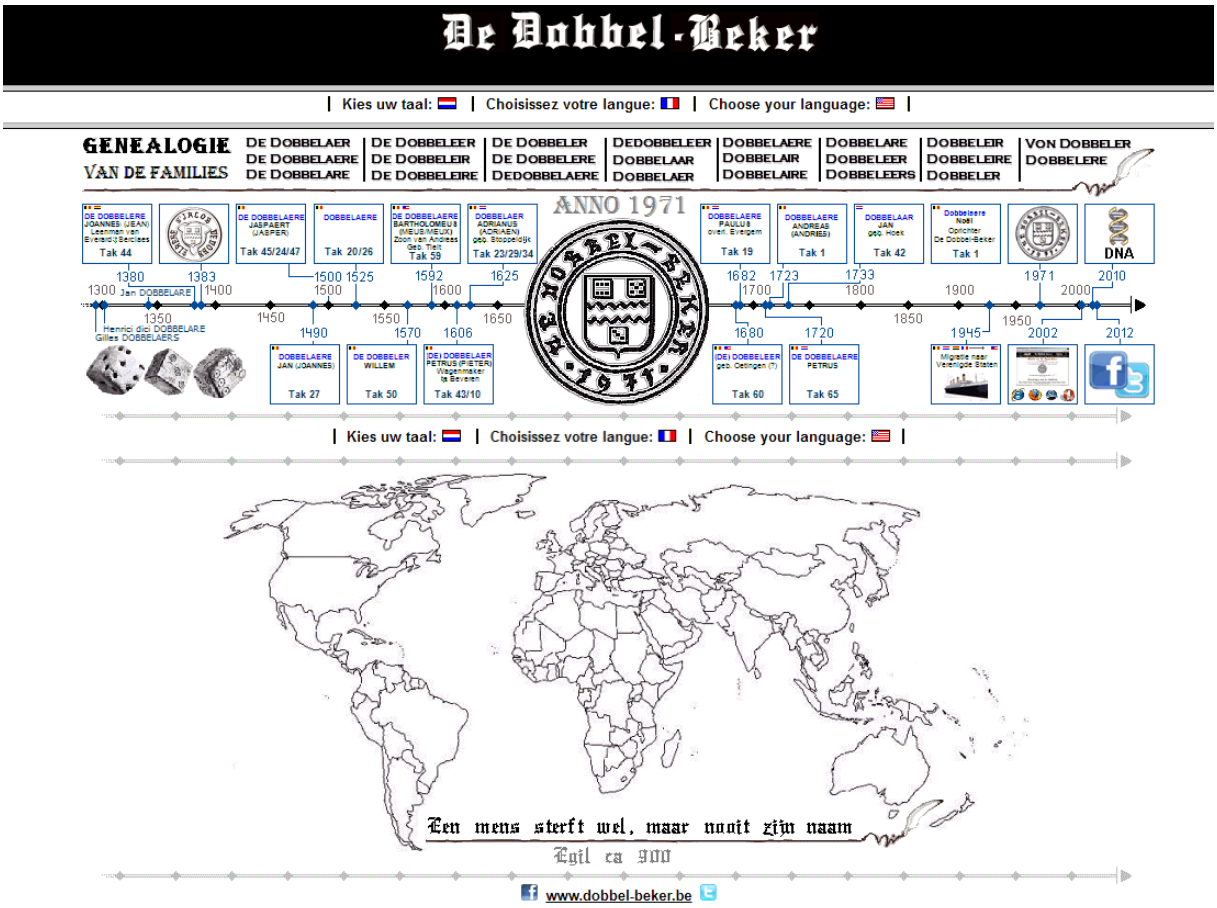

Titelpagina website De Dobbel-Beker

Merkwaardige verhalen

Emigratie naar Amerika

In 1996 verscheen een lezersbrief van mevrouw Penning-Dobbelaere (tak 4/8/28) uit Laarne met een dankwoord omdat De Dobbel-Beker haar op het spoor had gezet van haar Amerikaanse familie. In de jaren 20 van vorige eeuw was haar oom met zijn gezin naar ginds getrokken met de hoop er een beter bestaan te vinden. De familie hier had er nooit meer iets van gehoord. Er volgde een verrassingsbezoek aan de VS waarbij de Belgische familie werd uitgenodigd op het huwelijksfeest van een familielid. Nadien volgde nog enkele bezoekjes aan de streek (de staat Washington). Na al die jaren kon men nog met de Amerikaanse neven in het Vlaams praten.

Later publiceerde De Dobbel-Beker nog de resultaten van verdere speurtochten in de VS, voornamelijk via Internet, waarbij er ook directe contacten werden gelegd.[12] Vaak was het avontuur ginds begonnen met een voorvader die einde 19de-begin 20ste eeuw was geëmigreerd. Zo werden tal van naamgenoten die in de Emigratielijst naar Ellis Island (1892-1924) stonden geregistreerd, ook vermeld in ons tijdschrift. Verschillende stamboomtakken werden uitgebreid met Amerikaanse naamgenoten uit Missouri (tak 18) en uit New Jersey (tak 52). Soms konden Amerikaanse

[12] Naamgenoten in de VS, DDB 1999/2, P. 40 en 1999/3, P. 63.

naamgenoten niet direct aan een bestaande tak gekoppeld worden. In 2005 verscheen nog een verhaal van Vlaamse klompen die al die tijd ginds bij Amerikaanse families waren bewaard gebleven.

Oorlogsslachtoffers

In 2006 werd bij ons Lustrumfeest in Adegem ook een bezoek gepland aan het Canada-museum daar. Vooraf was door de redactie beslist om op zoek te gaan naar herinneringen aan naamgenoten die bij beide Wereldoorlogen waren gesneuveld. Er volgden bezoekjes aan verschillende militaire begraafplaatsen, er kwam een beamerpresentatie en uiteindelijk ook een overzicht van alle namen en relevante informatie op onze website.

Sommige naamgenoten kregen een straatnaam zoals Luitenant Maurice Dobbelaere (tak 6/17) te Zomergem. Hij overleed in een Duits concentratiekamp in 1944 op amper 29-jarige leeftijd. Jozef De Dobbeleer (+2007, tak 46) was in Duitsland verplicht tewerkgesteld en bijna als Oostfrontsoldaat geëindigd. Op het oorlogskruis van Arthur Dobbelaer (+1916, tak 41/48) werd aanvankelijk verkeerdelijk *Dabbelaer* geschilderd, wat later werd rechtgezet. En bij het huwelijk in 1893 van Victor Dedobbeleer (tak 57) –hij zou ook in 1917 naar Duitsland gedeporteerd worden en er overlijden- bleek dat de ouders van de bruid geen toestemming gaven voor het huwelijk, en dus ook niet aanwezig waren bij het noteren van de akte van de Burgerlijke Stand op het gemeentehuis. In 1917 werd Jeroom Dobbelaere uit Bassevelde (tak 27) ter dood veroordeeld.

Onze lezers doken ook in hun herinneringen en penden deze voor ons neer. Er waren zo de verhalen van schipperszoon Arie Van 't Hof (tak 45/24) die op 16-jarige leeftijd vanuit Rotterdam naar Gent was gevlucht en daar in 1944 de bevrijding had meegemaakt. Ook onze uitgever Roger Dobbelaere en zijn echtgenote Fien kwamen aan bod met hun oorlogsverhalen.[13] Wim Dobbeleers uit Antwerpen schreef alles neer in zijn boek 'Antwerpse oorlogsherinneringen en de Zwarte Markt'.

Dat een soldaat ook in een liefdesverhaal kan terecht komen, vertelde ons Annie De Bruyn (tak 45/24). Haar overgrootvader Victor Dobbelaere en zijn vrouw hadden een klein winkeltje in Waarschoot. Een soldaat uit Doornik kwam er tijdens de Eerste Wereldoorlog iets kopen en kwam zo in contact met de beide dochters van Victor. De ene dochter dacht dat hij voor haar kwam, maar uiteindelijk koos de soldaat voor haar zuster, waarmee hij ook zou trouwen. Bij een later bezoek aan Doornik kon Annie bij de Waalse familie nog altijd over dit verhaal horen vertellen.

Verschillende naamgenoten zouden na hun emigratie naar de VS tijdens de Eerste Wereldoorlog in het Amerikaans leger terecht komen en naar Europa gezonden worden. Désiré De Dobbelaere (tak 65) zou in Frankrijk overlijden en nadien nog een begraafplaats krijgen in Waterland-Oudeman, waarvan hij afkomstig was.

Kleine familiegeschiedenissen

In 1808 komen een zekere Jerome Henri Francois Walckiers en zijn zoon om bij een ongeval in Amsterdam. De man was marktkoopman en afkomstig uit Ternat. Hij was gehuwd met Petronella De Dobbeleer.

De uit Sint-Niklaas afkomstige Isidoor Dobbelaere (°1869) wordt in Nederland in 1890 veroordeeld als leurder en bij Essen de grens overgezet.

[13] Oorlogsverhalen, DDB 2000/3, P. 64.

De nog jonge Jacob Dobbelaar wordt als achtergelaten loteling in 1818 gevangen genomen te Middelburg (Nederland) en naar Bergen op Zoom gestuurd voor inlijving in het leger. Hij dient niet voor de krijgsraad te verschijnen.

In het hongerjaar 1847 wordt een graanschip op de Leie geplunderd tussen Baarle en Leerne. Zestien personen worden in verdenking gesteld van de misdaad waaronder Jan Dobbelaere (waarschijnlijk van Afsnee, °1814).

In 1911 wordt in Londen een dochtertje geboren van de uit Vlissingen afkomstige Alida Dobbelaer (schippersfamilie, tak 31/33/40). Het meisje krijgt er de naam Doppler en wordt later bij het huwelijk van haar moeder met H. van Baaren gewettigd.

In Bassevelde valt in 1674 Everardus Dobbelaere (°1633) na een straatruzie een dorpsgenoot aan voor het niet betalen van huur voor het gebruik van een paard. Er wordt een vrouw geslagen en de dorpsgenoot wordt neergestoken met een mesthaak.

In het eerste nummer van 2009 verscheen een bijdrage over het tussen Drongen en Mariakerke (Gent) gelegen Valkenhuis waar onze lezer Arseen Dobbelaere (tak 15) met zijn familie was opgegroeid. De man had ons verschillende verhalen en zelfs foto-albums opgestuurd en gevraagd om zeker een kopij van het nummer naar zijn ongehuwde broer te sturen. Nadat we hem de foto-albums hadden teruggestuurd, werd ons een jammerlijk ongeval medegedeeld waarbij Arseen om het leven was gekomen.

In 1719 breekt in Brussel een oproer uit omwille van de opgelegde belastingen door de Oostenrijkse keizer. Op de Brusselse Grote Markt zal een zekere Philippus De Dobbeleer worden opgehangen. De afkomst van deze man is nog altijd onduidelijk.

Bij de slag van Waterloo in 1815 speelde de hoeve La Haie Sainte een belangrijke rol bij de strijd tussen de Franse en Engelse legers. De hoeve is later bewoond geweest door Theodore De Dobbeleer (°1862, tak 49).

In het gezin van Andreas De Dobbeleer (°1774, tak 70) worden er negen kinderen geboren, waarvan er acht op jonge leeftijd overlijden. Dit soort drama's kunnen we ons tegenwoordig niet meer voorstellen, maar gebeurde regelmatig in de armoedige 19de eeuw.

In het midden van de 19de eeuw huwt een zekere Maria Joanna De Dobbeleer vier keer. De eerste twee keren was te Neigem in 1858 en 1865, de derde en vierde keer gebeurde dit in Gooik (1859) en Pamel (1869). Telkens noteert de ambtenaar van de Burgerlijke Stand dezelfde namen van haar ouders. Alleen: uit het eerste huwelijk werd in 1860 een kind geboren en haar eerste echtgenoot overleed pas in 1863. Na lang zoeken bleken de laatste twee huwelijken van haar twee jaar oudere zus Elisabeth te zijn. Noch de ambtenaar, noch de getuigen of zelfs het aanwezige bruidspaar, hadden deze fout opgemerkt!

In het Criminele register van het Brugse Vrije is er in 1733 sprake van de toen 38-jarige zwerver Marinus Dobbelaere, zoon van Mattheus. Hij was vanuit Duitsland naar het Land van Cadzand (Zeeuws-Vlaanderen) gereisd en behoorde tot de bende van de Egyptenaren (=zigeuners). Hij was ook al in Frankrijk opgesloten geweest. Wie deze Marinus juist was, hebben we eveneens nog niet kunnen achterhalen.

In 2016 worden de prijzen uitgedeeld voor Belgisch Erfgoed in het buitenland. Familieleden van architect Edouard Dobbeleers (°1861, tak 50) waren hierbij aanwezig. Hij was betrokken bij de bouw van de kathedraal van Lahore (Pakistan, afgerond in 1907).

In 1604 is een zekere Adrianus Dobbelaere filius Egidius te Lovendegem betrokken bij een steekpartij met dodelijke afloop. De man vlucht en komt einde 1608 terug waarbij hij betrokken raakt in een nieuw incident. Ook de baljuw wordt verbaal aangepakt, waarna de man gevangen wordt genomen en naar het Veerleplein nabij het Gentse Gravensteen gebracht wordt waar hij onthoofd wordt. Opmerkelijk is dat er in datzelfde jaar 1609 een andere Adrianus Dobbelaere veroordeeld wordt voor zijn sympathieën voor het calvinisme. We zijn er niet in geslaagd om de eerste Adrianus te identificeren.

Vondelingen werden in de 19de eeuw vaak in een grootstad achtergelaten. Zo wordt in 1840 het jongetje Joannes Dobbeleer in Brussel achtergelaten door zijn moeder Anna Catharina. De kledij van het kind wordt in detail beschreven in de geboorteakte.

In de archieven wordt er regelmatig ook melding gemaakt van verdrinkingsgevallen (*gesmoord* door het water). In 1791 is schipper Constantinus De Dobbeleer (tak 60) getuige bij de lijkschouwing op een drenkeling uit de Dender, waarbij ook de baljuw van Ninove aanwezig is.

In 1796 wordt Maximilianus De Dobbeleer (uitgestorven tak H) geboren en wordt genoemd naar zijn grootvader. Opvallend is dat hij later bij zijn huwelijk, de geboorte van zijn kinderen en zijn overlijden, steeds met de naam Sebastianus zal worden aangeduid. Ook zijn broer Joannes Franciscus (°1801) krijgt een naamsverandering: in de akte van de Burgerlijke Stand staat hij genoteerd als Joannes Franciscus, de pastoor maakt er in zijn doopregister een Franciscus Martinus van, vermoedelijk in de war gebracht door de naam van de dooppeter van het kind.

In 1702 breekt in Beveren (Waasland) de grote brand uit waarbij het dorpscentrum zowat helemaal in de vlammen opgaat. Vincentius De Dobbelaer (°1649, tak 43/10) woonde in het huis naast de bakkerswoning waar de brand gestart is en legt een getuigenverklaring af. Zijn zoon Judocus[14] zal als eerste de brand opmerken en luidkeels 'Brand!' roepen.

Stambomen groeien samen

Vanaf de jaren 90 zou het aantal stamboomtakken beginnen groeien tot er uiteindelijk een 75-tal volwaardige genealogieën tot stand kwamen. Daarnaast kwamen er nog een 10-tal uitgestorven takken, zonder dus nog levende nakomelingen. Vele van die takken werden door de redactie samengesteld met aangeleverde gegevens van lezers[15]. Ook de redactiemedewerkers deden hun duit in het zakje. Zo werd informatie over De Dobbeleer (Pajottenland) jarenlang minutieus opgezocht in het Leuvense Rijksarchief door Denis. En vergeten we vooral niet de grote inbreng van Michel Dobbelaere (Gent)[16] die er zijn levenswerk van maakte om in vele archieven alles op te zoeken rond naamgenoten. Verschillende takken van De Dobbel-Beker zijn zelfs grotendeels zijn werk.

We hadden al vastgesteld dat vele takken ergens vastliepen doordat de parochieregisters voor een bepaald dorp niet meer beschikbaar waren. Er was ook het vermoeden dat er toch wel verschillende migraties waren tussen dorpen en regio's. Telkens waren de getuigen bij dopen –de peters en meters- en bij huwelijken, een welgekomen hulp om verbanden te zoeken.

---

[14] Judocus en zijn vader zijn langs moederskant de rechtstreekse voorvaderen van de auteur van deze bijdrage.
[15] We noemen hier graag Michel Leheuwe (tak 49), Rita Merens (tak 22) en Luc Dobbelaere (tak 20/26) uit Zelzate.
[16] We noemen hier bijvoorbeeld de takken 21/51, 6/17, 36, 56,… Michel maakte o.a. ook bewerkingen van de renteboeken van Ronsele, en van de staten van goed van Drongen en Nevele. In ons tijdschrift werden telkens de namen vermeld van de samensteller van de takken en van de personen die gegevens hadden aangeleverd. Op onze website kan men telkens verwijzingen aantreffen naar specifieke nummers van De Dobbel-Beker waarin men de speurtocht voor een bepaalde stamboomtak kan volgen.

Ik besloot zelf om de uitdaging aan te gaan om toch verschillende takken uit te breiden in de diepte en op zijn minst ze in de periode voor 1650 te brengen. Hiervoor werden eerst alle beschikbare gegevens, ook de zogenaamde losse fragmenten, nog eens overlopen voor de periode voor 1650. Voor wat het Pajottenland betreft, werd dit zelfs uitgebreid tot 1725. Om het puzzelwerk ergens te vereenvoudigen werd gebruik gemaakt van werkhypotheses waarbij verbanden gelegd werden tussen families op basis van een 4-tal argumenten (plaats, periode, naam, en een extra argument[17]). Extra digitale bronnen zoals de Ariadne-databank en de Digitale bronnen van de afdeling Meetjesland van Familiekunde Vlaanderen, brachten heel wat nieuwe informatie. Soms werden de oudste parochieregisters nog eens grondig één voor één nagelezen en bewerkt. Zo blijken sommige voorouders vaak ook op te treden bij dopen van kinderen van buren en vrienden.

Ik besloot ook me meer in te werken in de specifieke feodale leefwereld van toen met grondlenen, cijnsgronden, bezette rentes, en zo verder. Oud schrift was me al langer bekend, zonder hierin een grote expert te zijn. Het ontbreken van de parochieregisters voor bv. Kester (Pajottenland) maakte het dan aanvankelijk weer moeilijk om verder te werken aan een aantal takken. We begonnen dan maar andere beschikbare bronnen zoals de schepenregisters uit te pluizen. Vaak kwam hier een ongelooflijke rijkdom aan gegevens uit. Het werd voor mij een boeiende én tijdrovende bezigheid die ongeveer vanaf 2010 voor mezelf en De Dobbel-Beker zou leiden tot een groot aantal verrassingen! We proberen hier onder een overzicht te geven van een aantal ontdekkingen waarbij takken samengroeiden.

West-Vlaanderen

- Takken 12 en 13/9 met als nieuwe stamvader Livinus Dobbelaere (°ca 1610, woont Ruddervoorde). Deze nieuwe tak zou nadien op zijn beurt samen groeien met tak 7 (Meetjesland).
- Takken 36 en 39 met als nieuwe stamvader Anthonius Dobbelaere (°voor 1560, zijn zoon wordt vermeld te Rumbeke).
- Tak 1 krijgt een nieuwe stamvader met Adrianus Dobbelaere (°voor 1668, woont Brugge, zijn zoon sticht een gezin in Oostende). Deze aanvulling kwam tot stand door informatie uit het zogenaamde Oostendse schaduwarchief met een stukje uit een notariële akte.[18]
- Tak 25/11 begint met Franciscus Dobbelaere (°voor 1694) die drie keer huwt en waarvan kinderen geboren worden in Vladslo en Beerst. Een mogelijk verder spoor leidt naar een West-Vlaams weeskind dat in 1683 geboren werd te Ettelgem.[19]
- Tak 59 die begint met Andreas Dobbelaere (°voor 1565). Zijn zoon Bartholomeus[20] woont te Tielt en wordt buitenpoorter van Kortrijk genoemd.
- Tak 58 begon aanvankelijk met een Franciscus Dobbelaere (°voor 1640). Op basis van vermeldingen in de staten van goed en van de namen van doopgetuigen, konden we echter besluiten dat een Judocus Dobbelaere (°ca 1665, woont Oedelem) de nieuwe stamvader wordt.
- Tak 38 met als stamvader Egidius Dobbelaere (°voor 1630) in Frans-Vlaanderen, kende een aantal aanvullingen door te speuren in de Noord-Franse parochieregisters.
- Voor tak 41/48 die begint met een Christianus Dobbelaere (°voor 1645, met kinderen te Aarsele en Ruiselede) en tak 72 die begint met Livinus Dobbelaere (°voor 1645, met kinderen

[17] Het extra argument kon bv. zijn het voorkomen van een bepaalde namencombinatie in een familie, of van het voorkomen van een minder bekende naam (bv. Vincentius).
[18] Met dank aan Familiekunde Vlaanderen, afdeling Oostende.
[19] Zie DDB, 2017/2, P. 39.
[20] Met dank aan Danny Dedobbelaere (Meulebeke) voor diverse gegevens.

te Beveren-Leie) konden jammer genoeg geen verdere uitbreidingen gevonden worden. Dit was ook het geval voor tak 75 met een Dominicus Josephus Dobbelaere (°voor 1730) waarvan een zoon in Ieper een gezin sticht. Ook voor tak 35 met een *Jan* Dobbelaere (°ca 1570, woonde vermoedelijk in Moerkerke) kon geen extra informatie bekomen worden. Een andere Jan Dobbelaere (°ca 1650) van tak 64 huwde drie keer waarvan twee keer te Ieper.

Opvallend voor West-Vlaanderen is de grote verspreiding van de verschillende takken waarbij niet één concentratie in een bepaalde regio kan vastgesteld worden. Er lijken wel een drietal kerngebieden te bestaan rond Kortrijk, rond Ieper en rond Brugge. De vele oorlogen in de 17de eeuw zullen hier wellicht zeker een rol gespeeld hebben.[21]

Zeeuws-Vlaanderen/Zeeland

- Tak 37/30 begint met *Jasper Jans* Dobbelaar (°voor 1585) in Koudekerke (Walcheren). Op basis van zijn tweede voornaam moet hij een zoon zijn van een Joannes Dobbelaere. Er is ons geen verdere informatie bekend over deze familie. Vermoedelijk zijn ze vanuit Vlaanderen in de 16de eeuw geëmigreerd naar het noorden.[22]
- Bijzonder is de tak 42 waarvan Jan Dobbelaar (°1733) de eerste naamdrager is. De familie van zijn moeder *Catrina* van de Weele in het protestantse Land van Axel is goed gedocumenteerd, wat dus niet kan gezegd worden van de herkomst van de vader. Zelfs diens voornaam wordt nergens genoemd. Bij de geboorte van een kleinkind van Jan in 1811 wordt een nog onbekende Jacobus Dobbelaar als getuige genoemd.
- In oostelijk Zeeuws-Vlaanderen is er lange tijd gezocht naar de herkomst van de takken 23/29/34 en 31/33/40. Beide takken situeren zich in de omgeving van het poldergebied rond Stoppeldijk en Boschkapelle op de grens van het Land van Hulst met het Land van Axel. Verwarrend was de vermelding van verschillende Adrianus-figuren. We konden een verwantschap aantonen tussen Adrianus Dobbelaer (°voor 1629) en zijn neef Adrianus Dobbelaer (°voor 1649). Op basis van een verdere speurtocht in de transportregisters met aankopen en verkopen van Axeler Ambacht en het ontrafelen van de doopgetuigen met de familienaam Warrens[23], kon voor het eerst een duidelijke band tussen de twee bovenvermelde takken aangetoond worden. Dobbelaer's in deze regio zijn in tegenstelling tot andere Nederlandse families rooms-katholiek gebleven. Hun emigratie vanuit Vlaanderen had de inpolderingen rond Stoppeldijk als oorzaak. Verschillende gronden waren er eigendom van het Kortrijkse Onze-Lieve-Vrouwkapittel. Het kon aangetoond worden dat het de weduwe Joanna Verhaeghe (XHarelbeke 1619 met Joannes Dobbelaere) en haar kinderen waren die vanuit het Kortrijkse halfweg de 17de eeuw de reis naar het noorden maakten om er voor altijd te blijven![24]

[21] Er is ook nog een uitgestorven tak K die begint met Matthias Dobbelaere (°voor 1672, met kinderen in Brielen bij Ieper). Verder zijn er nog de uitgestorven takken L met Egidius De Dobbelaer (°ca 1510, een zoon woonde in het Land van Wijnendaele (Torhout)) en M met Judocus Dobbelaere (°voor 1590, met kinderen geboren in Kortrijk)

[22] Een uitgestorven tak heeft de vermoedelijk uit Gent afkomstige Livinus Dobbelaere (°voor 1550) als oudste naamdrager. Hij was het calvinisme gunstig gezind. Er is ook nog een uitgestorven tak die begint met de broers Adrianus en Martinus Dobbelaere die in 1651 in Eeklo huwen en vandaar richting het Zeeuwse Aardenburg trekken. Deze tak sluit aan bij tak 27 (Meetjesland).

[23] De familie Warrens blijkt een aangetrouwde familie te zijn.

[24] Zie de verschillende bijdragen Stoppeldijkse verhalen die starten in DDB 2017/4, P. 100.

Meetjesland

- Takken 16 en 61 met als stamvader Jan Dobbelaere (°ca 1550, woont vermoedelijk te Zomergem).
- Takken 47, 45/24 en 5/14/32 met als stamvader *Jaspaert* (=Gasparius) Dobbelaere (°ca 1500, woont te Ronsele).
- Takken 27 en 53 met als stamvader Joannes Dobbelaere (°voor 1469, afkomstig van Vinderhoute). In deze familie zijn er diverse migraties –ook naar de noordelijke Nederlanden- die te maken hebben met het aangaan van nieuwe pachtovereenkomsten, ook met sympathieën voor het calvinisme.
- Tak 56 krijgt een nieuwe stamvader Gerardus Dobbelaere (°ca 1597, woont Zomergem).
- Tak 6/17 en 71 krijgen een nieuwe stamvader Dobbelaere (°voor 1590, zijn voornaam is nog niet gekend). Zijn vier kinderen wonen te Merendree.
- Takken 51/21 en 15 met als stamvader Adrianus Dobbelaere (°voor 1572). Zijn kinderen wonen met hun gezinnen in Lovendegem, Merendree en Hansbeke.
- Tak 3 krijgt een nieuwe stamvader Livinus Dobbelaere (°voor 1637) die vermoedelijk te Aalter woonde.
- Takken 19 en 4/8/28 met als stamvader Egidius Dobbelaere (°ca 1630, woont te Aalter).
- Tak 65 krijgt een nieuwe stamvader Joannes Dobbelaere (°voor 1585, woont Boekhoute).
- Tak 68 met als stamvader Judocus Dobbelaere (°voor 1575, woont Nevele).
- Takken 7 en 12/13/9 met als stamvader Egidius Dobbelaere (°voor 1543, pachter te Maria-Alter). Een van zijn zonen woont met zijn gezin te Drongen.
- Tak 18/2 met als stamvader Livinus Dobbelaere (°ca 1640, woont Waarschoot).
- Tak 20/26 is herwerkt en heeft als stamvader Livinus Dobbelaere (°ca 1550, woont Oostwinkel). Hij is de zoon van een Martinus en zijn familie is afkomstig van Vinderhoute. De echtgenote van Livinus Dobbelaere is Margaretha Dobbelaere, die zelf verwant is aan tak 27!
- Tak 62 met Joannes Dobbelaere (°ca 1655, woont Assenede, zoon van Petrus).

Er zijn nog uitgestorven takken: tak D met als stamvader Dobbelaere (°voor 1620, nog onbekende voornaam, zijn zonen wonen te Bellem), tak F met als stamvader Livinus Dobbelaere (°voor 1571, zijn zonen wonen te Ronsele), tak G met als stamvader Balduinus Dobbelaere (°voor 1540, woont te Drongen), en tak N met als stamvader Egidius Dobbelaere (°voor 1555, woont Mariakerke).

Het Meetjesland is de streek ten noordwesten van Gent[25] die zowat ingesloten ligt tussen de Leie in het zuiden en het kanaal Gent-Terneuzen in het oosten, en met Zeeuws-Vlaanderen in het noorden. Centraal wordt het doorsneden door het in de middeleeuwen gegraven kanaal Gent-Brugge.[26] Het is vooral in dorpen gelegen in de buurt van dit kanaal dat de meeste takken hier hun oorsprong vinden.

[25] Alhoewel er in Gent heel wat families Dobbelaere geleefd hebben in de middeleeuwen, lijkt er (nog) geen verband te zijn met de vele takken uit het Meetjesland.

[26] Het kanaal werd gegraven in de periode 1616-1623 en volgde toen de loop van enkele rivieren, o.a. de Hoge Kale tot Lovendegem.

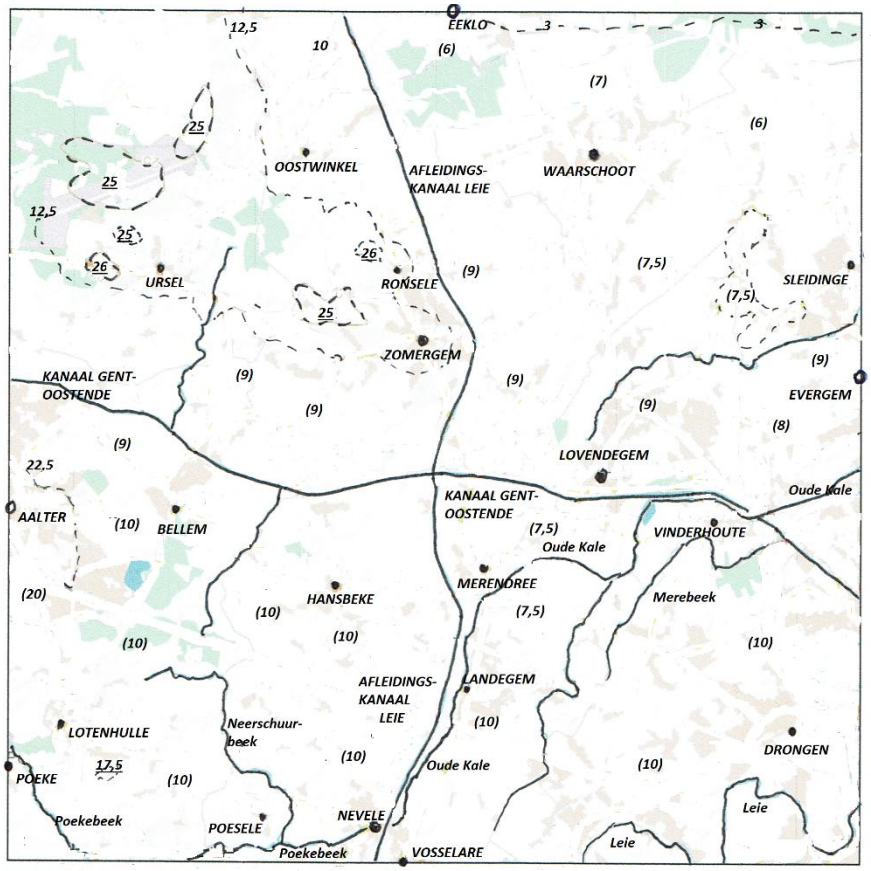

Dorpen langsheen het kanaal Gent-Brugge als bakermat van Dobbelaere's.

Pajottenland

- Takken 55, 60 en 73 met een nieuwe stamvader Guillelmus De Dobbeleer (°voor 1567, woont te Tollembeek).
- Takken 63 en 74 met stamvader Joannes De Dobbeleer (°voor 1610, enkele kinderen stichten een gezin in Gaasbeek.
- Tak 67 met stamvader Michael De Dobbeleer (°ca 1638, woont te Gooik).
- Takken 22 en 52 met stamvader Paschasius De Dobbeleer (°voor 1577, woont te Sint-Kwintens-Lennik). Verschillende nazaten worden als meisenier van Grimbergen geregistreerd. Het is pas recent dat tak 52 die zich midden 17de eeuw in Antwerpen situeert, in verband kon gebracht worden met tak 22.
- Tak 49 begint met De Dobbeleer (°voor 1630, zijn voornaam is nog onbekend). Zijn kinderen wonen met hun gezin in Sint-Kwintens-Lennik.
- Tak 66 met stamvader Egidius De Dobbeleer (°voor 1660). Verschillende kinderen wonen te Kester.
- Takken 44/46 en tak 54 met de tot nog toe oudst bekende stamvader De Dobbeleer (°voor 1345, met nog onbekende voornaam). Een zoon Joannes wordt meisenier van de hertogin van Brabant genoemd. De oudste nazaten worden vermeld te Ternat, Wambeek, Asse. Later volgen er afstammelingen o.a. te Gooik. Ook de naar Duitsland uitgeweken familie von Dobbler behoort tot deze tak.

- Takken 50 en 57 met stamvader Joannes De Dobbeleer (°voor 1562, woont te Gooik). Deze familie levert verschillende meiseniers van Gaasbeek. Ook dit verband is nog maar recent aangetoond.
- Tak 43/10 met stamvader Joannes De Dobbeleer (°voor 1586, woont te Herne). Veel van zijn afstammelingen zijn terug te vinden in Beveren (Waasland).

Te vermelden zijn nog de uitgestorven tak H met Ludovicus De Dobbeleer (°voor 1636, woont te Gooik, nazaten van hem worden als meisenier van Grimbergen geregistreerd) en tak I met Egidius De Dobbeleer (°voor 1640, woont te Pamel).

Geografisch niet meer tot het Pajottenland behorend zijn tak 69 met stamvader Cornelius De Dobbeleer (°voor 1585, woont te Jette). Dit is ook zo voor tak 70 die begint met Martinus De Dobbeleer (°1663, woont Rosières/Rozieren in de buurt van Overijse). Verder is er nog een uitgestorven tak C met Joannes De Dobbeleer (°voor 1667, woont te Mollem (Asse)) en een uitgestorven tak B met Livinus Dobbeler (°ca 1630, woont te Antwerpen). Een zekere Conrad Dobler (°voor 1765, tak E) is dan weer in Duitsland te situeren.

Het Pajottenland ligt ten noordwesten van Brussel, zowat tussen de Dender en de Zenne. Verschillende takken liggen in een kerngebied rond Gooik dat tot het Land van Gaasbeek (=hertogdom Brabant) behoorde. Een tweede kleinere kern ligt rond Herne en Tollembeek (=Land van Edingen, graafschap Henegouwen).

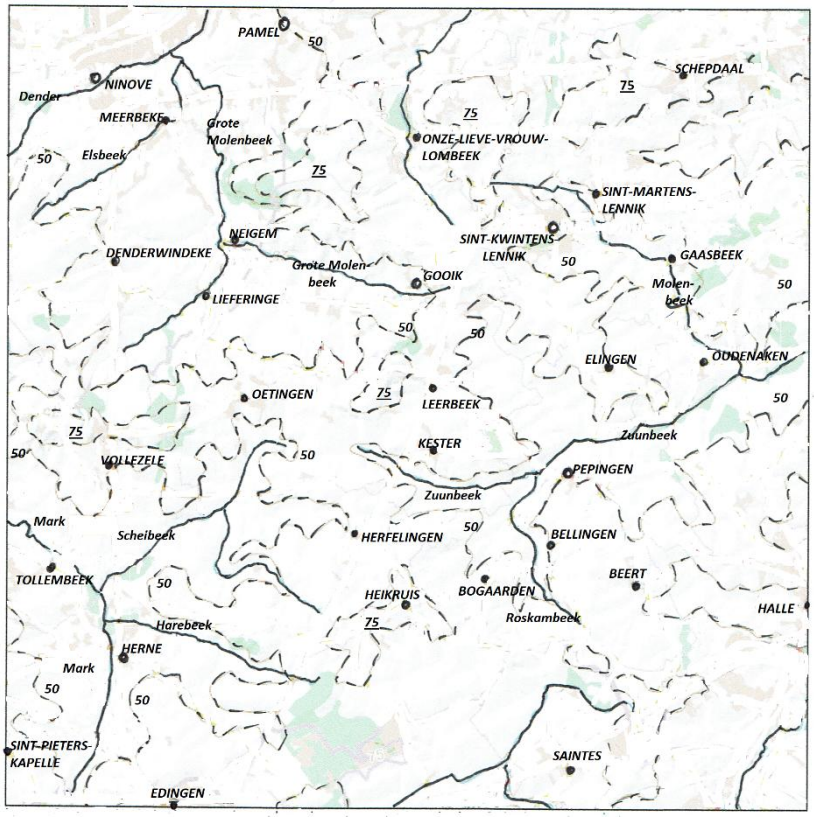

Dorpen in het Pajottenland met een concentratie van De Dobbeleer rond Gooik en rond Herne/Tollembeek.

Ons DNA-project

In 2010 besloot De Dobbel-Beker bij zijn lezers interesse te zoeken om deel te nemen aan het DNA-project van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (VVF, nu Familiekunde Vlaanderen). We vonden mits een financiële tegemoetkoming van onze kant, toch een 12-tal naamgenoten bereid om een speekselstaal te laten afnemen. Elke deelnemer ontving dan nadien informatie over de zogenaamde haplogroep waartoe ze behoorden en op basis van onderlinge verschillen in 37 STR-markers kon een genetische afstand bepaald worden tussen de verschillende deelnemers. Een genetische afstand 0 betekende dat er een volledige gelijkenis was tussen de onderlinge STR-markers van de deelnemers. Dit was hier het geval bij de takken 23 en 29/34, waarvan nadien ook kon aangetoond worden dat ze dezelfde stamvader hadden.

Des te groter de genetische afstand des te verder in het verleden moet naar een gemeenschappelijke stamvader gezocht worden, en hoe minder zeker is men aangaande de periode waarin die voorvader geleefd heeft.[27]

Op basis van de resultaten toen voor de 12 naamgenoten, en de dan bekende stambomen kwamen we tot volgende conclusies:

- takken 22 en 50 vertonen onderling een genetische afstand 4, tak 43/10 vertoont een genetische afstand 5 t.o.v. tak 50, en een afstand 3 t.o.v. tak 22. Deze drie takken met dezelfde haplogroep moeten een gemeenschappelijke voorvader hebben. Op basis van de meest recente informatie hebben deze takken elk al een stamvader die leefde einde 16de eeuw in het Pajottenland.
- Takken 46 en 66 die ook in het Pajottenland te situeren zijn hebben een afwijkende haplogroep. Tak 46 behoort tot de oude tak 44/46/54.

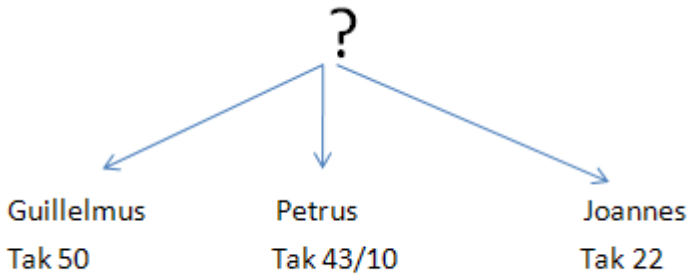

DNA-onderzoek toonde enkele verwante takken uit het Pajottenland aan (de taknummers en oudste voorouders waren hier deze die in 2010 bekend waren en konden nadien uitgebreid worden).

- Takken 23/29/34 en 59 vertonen dezelfde haplogroep en een genetische afstand 3 t.o.v. elkaar. Ook deze takken moeten aan elkaar verwant zijn wat ook blijkt uit de meest recente genealogische informatie die alvast richting Kortrijk wijst.

[27] Informatie bezorgd door Prof. Dr. R. Decorte, 7.9.2011. 'In uw geval waarbij we te maken hebben met gelijknamige mannen die toch 4-6 verschillen vertonen, is het weinig waarschijnlijk dat ze toevallig dezelfde naam (of variant) zouden hebben aangenomen zonder dat ze verwant zouden zijn met elkaar.'

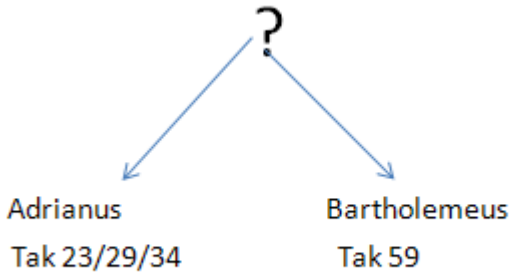

DNA-onderzoek toonde voor takken 23/29/34 en 59 een verwantschap aan die richting Kortrijk wijst.

- Takken 20 en 16/61 vertonen een genetische afstand 6. Voor tak 27 is dit een afstand 5 t.o.v. tak 20 en een afstand 6 t.o.v. tak 16/61. Ze hebben alle drie dezelfde haplogroep. Recent is aangetoond dat ze in het Meetjesland te situeren zijn met al een 15de eeuwse stamvader voor tak 27 (Vinderhoute), en 16de eeuwse stamvaders te Zomergem (tak 16/61) en Vinderhoute (tak 20). Opvallend is dat de stammoeder Margaretha Dobbelaere van tak 20/26 nu al toe te wijzen is aan tak 27.
- Tak 19 die nu deel uitmaakt van de grotere tak 4/8/28/19 heeft een afwijkende haplogroep.

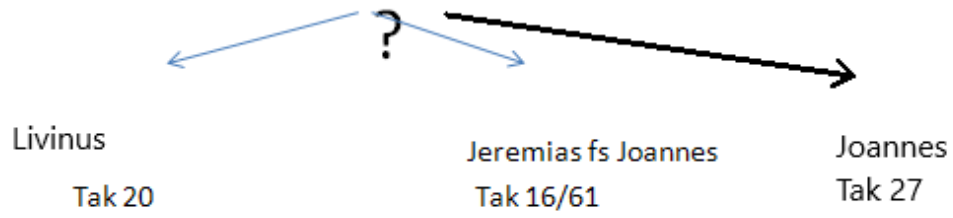

Verwantschap tussen enkele takken in het Meetjesland op basis van DNA-onderzoek.

Het DNA-onderzoek op 12 naamgenoten van De Dobbel-Beker die tot verschillende takken behoren heeft de resultaten van het geneaologisch onderzoek dus zeker niet tegen gesproken! Het is niet uitgesloten dat er in de toekomst nog extra informatie gevonden wordt die een meer nauwkeurige verwantschap tussen de verschillende takken kan aantonen.

Een blik op de toekomst

De woorden die in het verleden door Noël Dobbelaere en Fons Dobbelaer zijn uitgesproken ter gelegenheid van lustrumfeesten, kan ik eveneens beamen. Ook ik, als laatste hoofdredacteur, heb me vaak de bedenking gemaakt bij het opsporen van nog onbekende naamgenoten uit vorige eeuwen, ‘wie heeft hier iets aan of waarom doen we dit?’. Er was zeker de interesse van onze trouwe groep lezers, maar vaak konden we daarbuiten weinig enthousiasme vaststellen. Ik neem ook graag

aan dat die opgespoorde naamgenoten, die vaak een armoedig en soms ellendig bestaan hadden, zonder ons nooit uit de vergetelheid waren geraakt. Deze mensen verdienen het om ook eens in het daglicht te staan. En ja, zoals verwoord in het laatste nummer van De Dobbel-Beker, hebben we met ons schip altijd rondgevaren, gestreden en onze slag thuis gehaald.

We hopen ook dat toekomstige generaties nog iets gaan hebben aan ons vele uren genealogisch gepuzzel. We maken ons sterk dat onze website hier zeker een rol in kan spelen en wellicht nog vele jaren zal onderhouden worden. Maar gaat dit binnen 50 of 100 jaar ook nog zo zijn? Misschien kunnen dan nog wel oude Dobbel-Beker-nummers in een of andere leeszaal geraadpleegd worden.

Enige bezorgdheid is de vluchtigheid, als we dit zo mogen benoemen, waarmee vele hedendaagse genealogen te werk gaan. De Dobbel-Beker heeft er steeds voor gekozen om zijn eigen namenbestand op te bouwen, ook omdat in de beginperiode de huidige genealogische sites zoals deze van Geneanet nog niet bestonden. We zouden het toejuichen mochten de huidige en de nieuwe speurtochten naar voorvaders, gebruik maken van wat al opgezocht is. Dit hoeft niet in strijd te zijn met de nieuwsgierigheid om te starten met het zoeken naar zijn eigen voorvaderen en het hierbij gebruik maken van bestaande documenten, bidprentjes, familieverhalen, … Verder bouwend in het verleden kan het wel wenselijk zijn om bv. met de resultaten van 50 jaar zoeken door De Dobbel-Beker te vergelijken. We stellen hier jammer genoeg vast dat dit nog onvoldoende gebeurt, dat het ook anoniem gebeurt zonder een respectvolle vermelding van de bron, dat men vaak fouten van anderen overneemt, dat men na een tijdje ook stopt met zoeken en het kortstondige project als beëindigd beschouwt.

We mogen trots zijn op De Dobbel-Beker als resultaat van 50 jaar teamwerking tussen naamgenoten, vaak met bescheiden middelen maar steeds met een grote gedrevenheid. Ik kan er met zovele andere met plezier aan terug denken en hopen dat al dit werk ooit de waardering zal krijgen die het verdient.

Marc Van Stappen, www.stap-brug.be, 2022